

רע"פ 8723/13 - המבקש: נ' מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

רע"פ 8723/13

לפני:

המבקש:

כבוד השופט ס' ג'ובראן

שמעון אלייב סולייב

נגד

מדינת ישראל

המשיבה:

בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו מיום 30.10.2013 בעפ"ג 42818-06-13 שניתן על ידי כבוד השופטים: ד' ברלינר – נשיאה, ג' קרא – סג"נ ומ' סוקולוב

עו"ד טל ענר

בשם המבקש:

עו"ד סיון רוסו

בשם המשיבה:

החלטה

1. בקשה למתן רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו (הנשיאה ד' ברלינר, סגן הנשיאה ג' קרא והשופטת מ' סוקולוב) בעפ"ג 42818-06-13 מיום 30.10.2013, במסגרתו קיבל בית המשפט את ערעור המשיבה על גזר דינו של בית המשפט השלום בתל אביב-יפו (השופט צ' עוזיאל) בת"פ 12021-02-13 מיום 6.5.2013 שבמסגרתו נקבע, כי יש להפעיל את עונש המאסר על תנאי שהושת על המבקש בת"פ 23451-11-09 ולהחמיר את עונשו מ-23 ל-29 חודשי מאסר בפועל.

רקע והליכים

2. המבקש הורשע על פי הודאתו בעובדות המיוחסות לו בכתב האישום בעבירות של התפרצות למקום מגורים כדי לבצע עבירה, לפי סעיף 406(ב) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין) ועבירת גניבה, לפי סעיף 384 לחוק העונשין. על פי עובדות כתב האישום, ביום 9.1.2013 התפרץ המבקש לדירתה של המתלוננת על ידי פתיחת הדלת באמצעות מפתח תואם וגנב מהדירה מחשב נייד וחפצים אחרים.

3. ביום 6.5.2013 נגזר דינו של המבקש. בית משפט השלום נדרש להכריע בשאלת הפעלתו של מאסר מותנה בן 6 חודשים שעמד תלוי נגד המבקש, שלא יעבור למשך 3 שנים עבירה של החזקת נכס חשוד לפי סעיף 413 לחוק העונשין. בית משפט השלום נדרש לעיקרי ההלכה הקבועה בע"פ 5328/02 עבוד נ' מדינת ישראל (9.4.2003) (להלן: עניין עבוד). באותה פרשה נקבע כי הפעלת מאסר על תנאי בגין עבירה של החזקת נכס חשוד – כמו במקרה הנוכחי מתחייבת כאשר נאשם הורשע בעבירת שוד, שכן אחד ממרכיבי עבירת השוד הוא עבירת גניבה אשר כוללת בתוכה עבירה של החזקת נכס חשוד. כן נדרש בית משפט השלום לע"פ 8564/08 דהדל נ' מדינת ישראל (6.5.2009) (להלן: עניין דהדל), שם בשונה מעניין עבוד, חזרה בה התביעה מבקשתה להפעיל מאסר על תנאי בנסיבות מקבילות לאלו המצויות בעניין עבוד ובית המשפט העליון אימץ את ההסכמה ואישר את הפעלת התנאי. בית משפט השלום קבע כי אף שפסק הדין בעניין דהדל ניתן בהסכמה, יש בו משום הלכה חדשה אשר גוברת על הלכת עבוד. לשיטתו, בית המשפט העליון היה חייב מכוח סעיף 55(א) לחוק העונשין להפעיל את המאסר המותנה משגזר על הנאשם מאסר בתיק שבפניו, ומשקיבל בית המשפט את חזרת המדינה, שקול הדבר כנגד הכרעה בסוגיית תחולתו של המאסר המותנה. עוד קבע בית משפט השלום כי יישום המבחן שנקבע בע"פ 49/80 מסילתי נ' מדינת ישראל, פ"ד לד(3) 808 (16.6.1980) (להלן: עניין מסילתי) לעניין הפעלת מאסר על תנאי אינו מאפשר הפעלת המאסר המותנה במקרה הנוכחי וזאת משום שכל אחת מהעבירות משתייכת לקטגוריה אחרת לנוכח השוני ביסוד הנפשי הנדרש בכל אחת מהן, וכן כי רכוש גנוב אינו בהכרח גם רכוש החשוד כגנוב. לבסוף, קבע בית המשפט כי כל אחת מהעבירות נועדה להילחם בסוג שונה של עבריינים. נוכח כל האמור, קבע בית המשפט כי אין להפעיל את המאסר המותנה.

4. המשיבה ערערה על גזר הדין לבית המשפט המחוזי. ביום 11.2.2014, קיבל בית המשפט המחוזי את הערעור וקבע כי יש להפעיל את עונש המאסר על תנאי שנקבע בעניין החזקת נכס חשוד. בית המשפט המחוזי קבע כי שתי העבירות מכוונות נגד אותו סוג של התנהגות והוא הפגיעה ברכוש הזולת. בית המשפט קבע עוד כי קיימת זהות במהותן של שתי העבירות הגם שיסודותיה של עבירת הגניבה רחבים יותר מיסודות העבירה של החזקת נכס חשוד. לדידו, הידיעה בפועל כי מדובר ברכוש גנוב לא מאיינת את הידיעה ברמה הנמוכה יותר כי הרכוש חשוד כגנוב. בית המשפט המחוזי הפנה לעניין עבוד, לשיטתו ההלכה שנקבעה בו היא חד משמעית ולפיה עבירת השוד (ובענייננו גניבה) כוללת בתוכה את יסודות העבירה של החזקת נכס חשוד. בית המשפט המחוזי עמד על אי הפעלת המאסר

המותנה בעניין דהדל וקבע כי פסק הדין בעניין דהדל אינו קובע הלכה חדשה משום שהנימוק היחיד המופיע בו הוא הסכמתה של המדינה לחזור בה מבקשתה להפעיל את התנאי. על יסוד כל האמור, הורה בית המשפט המחוזי על הפעלת המאסר המותנה. מכאן הבקשה שלפניי.

הבקשה

5. המבקש מיקד את בקשתו בשאלה האם ניתן להפעיל מאסר מותנה שנגזר עליו לבל יעבור עבירה של החזקת נכס חשוד (עבירת רשלנות) בעקבות הרשעתו בעבירת גניבה (עבירת מחשבה פלילית). המבקש טען כי בקשתו מעלה סוגיה משפטית החורגת מעניינם הפרטי של הצדדים ויש בה כדי להשפיע על דיני המאסרים המותנים בכל הקשור לעבירות הנבדלות ביסוד הנפשי שלהן. לשיטתו, אף שהמבחנים להפעלת מאסר מותנה כפי שנקבעו בעניין מסילתי אינם שנויים במחלוקת, נראה כי הפסיקה אינה אחידה בדעתה בנוגע ליישום עקרונות אלה כשעבירת התנאי והעבירה בה מרשיעים אינן בעלות יסוד נפשי זהה, וראוי כי בית משפט זה יפסוק הלכה בעניין. כדי להדגים אי אחידות זו, מפנה המבקש להכרעות הסותרות בעניין עבוד ועניין דהדל ולשני פסקי דין נוספים שניתנו בבתי המשפט המחוזיים, כאשר אחד קובע כי לא ניתן להפעיל את התנאי כיוון שמדובר בעבירות בעלות יסוד נפשי שונה, אחת של מחשבה פלילית והשנייה של אחריות קפידה (ת"פ (חי') 9853/97 מדינת ישראל נ' מ.י.מ.א הפקות בע"מ (30.1.2000) (להלן: מ.י.מ.א הפקות)). והשני קובע כי יש להפעיל את המאסר המותנה על אף השוני ביסוד הנפשי של שתי העבירות - מחשבה פלילית ורשלנות (ת"פ (י-ם) 42905-04-13 מדינת ישראל נ' ראזם (5.12.2013)).

6. לגופו של עניין המבקש טוען כי עבירת הגניבה לא כוללת בחובה את עבירת החזקת נכס חשוד, זאת מפני שהיסודות הנפשיים המצויים בבסיסן שונים במהותם ומוציאים זה את זה. המבקש עוד טוען כי מדובר בקטגוריות שונות שנועדו להטיל אשם מסוג שונה ולא בעל חומרה משתנה בלבד וכן, כי הערך המוגן בבסיס שתי העבירות הוא שונה. המבקש טוען כי קביעת בית המשפט בעניין עבוד לפיה יש לזכות את המערער דשם מעבירת החזקת נכס חשוד ולהרשיעו בעבירת שוד משום שרכוש שהושג בעבירת שוד הוא רכוש גנוב ואין לראותו כרכוש החשוד כגנוב, מחדדת את הבחנה בין עבירת הרשלנות ועבירת המחשבה הפלילית. באשר לפסיקת בית המשפט בעניין דהדל, טוען המבקש כי הגם שלא מדובר בהלכה מחייבת הרי היא מעידה על שינוי אפשרי בהלך הרוח וראוי כי בית משפט זה ידרש באופן ישיר לסוגיה.

עמדת המשיבה

7. המשיבה מתנגדת למתן רשות ערעור. לשיטתה, הטענות המועלות על ידי המבקש נבחנו רובן ככולן בבית המשפט המחוזי. המשיבה עוד טוענת כי בית המשפט העליון קבע בעניין עבוד הלכה מפורשת בסוגיה זהה לזו המתעוררת בענייננו ולפיה יש להפעיל את התנאי. לשיטתה, הבקשה נעדרת כל נימוק של ממש לעיון מחדש בהלכת עבוד ועל כן יש לדחותה. עוד טוענת המשיבה כי לא ניתן לראות בעניין דהדל אף לא שינוי בהלך הרוח, זאת משום שפסק הדין ניתן בהסכמה וביוזמת המשיבה נוכח נסיבות ניסוח התנאי במקרה הקונקרטי (טענה אשר לא מצא בית המשפט המחוזי לפקפק בה).

דיון והכרעה

8. אין בידי להיעתר לבקשת רשות הערעור. הלכה היא כי אין מעניקים רשות לערעור שני אלא אם ישנה חשיבות ציבורית או משפטית לכך שהמקרה הספציפי יזכה לבירור נוסף (רע"א חניון חיפה בע"מ נ' מצת אור (הדר חיפה) בע"מ, פ"ד לו(3) 123 (1982)). אמנם, בא כוח המבקש טוען כי בקשה זו חורגת מעניין חומרת העונש, ומעוררת שאלה משפטיות, אולם כשלעצמי אינני סבור כי אלה הם פני הדברים. סוגיית הפעלתו של עונש מאסר מותנה בנסיבות דומות לאלו שבפנינו הגיעה לפתחו של בית משפט זה בעבר, בעניין עבוד, אשר קבע כי הפעלת התנאי לעניין עבירת נכס חשוד מתחייבת גם כאשר הנאשם הורשע בעבירת גניבה (בעניין עבוד, עבירת שוד שאחד ממרכיביה היא עבירת הגניבה המוגמרת):

"הפעלתו של עונש מותנה זה, הואיל וכוונת בית משפט השלום היתה להרתיעו מביצוע של עבירות רכוש, אף אם הן נמנות על שלב נמוך במדרג החומרה (החזקת רכוש גנוב). מכאן, משנמצא כי המערער לא הסתפק עוד בעבירה הקלה יותר, וביצע עבירה חמורה יותר (שוד) שאחד ממרכיביה היא עבירת הגניבה המוגמרת (הכוללת, מטבע הדברים, גם את החזקת הרכוש הגנוב), שוב אין ספק כי הפעלתו של המאסר-על-תנאי מתחייבת בנסיבות העניין, הואיל ופתחי כשל בדיוק באותו תחום בו היה אמור המאסר המותנה להרתיעו" (שם, בפסקה 8).

מקובלת עלי עמדת המשיבה, לפיה הלכה זו לא נהפכה בעניין דהדל. שכן, בעניין דהדל ביטול רכיב המאסר על תנאי שהופעל נגד המערער דשם נעשה ביוזמת המשיבה ובהסכמתה וללא כל נימוק אחר. משכך, הלכת עבוד עומדת על מכונה ולא מצאתי מקום לסטות ממנה.

9. זאת ועוד, לא מצאתי ממש בטענת המבקש לפיה ההסבר שמנע את הרשעת המערער בעניין עבוד בעבירת החזקת נכס חשוד, מונע גם את הפעלת המאסר המותנה. הזיכוי מעבירת החזקת נכס חשוד נבע מכך שהיא "נבלעה" ברכיב הגניבה, וההרשעה בה בנוסף להרשעה בעבירת שוד יהיה בה משום כפילות בהרשעה.

10. גם הטענה לפיה ניתנו בבתי המשפט המחוזיים פסקי דין סותרים בכל הנוגע לשאלת הפעלתו של מאסר על תנאי כאשר יש שוני ביסוד הנפשי, דינה להידחות. פסק הדין בעניין מ.י.מ.א הפקות אליו מפנה המבקש, איננו מעלה את השאלה שבפנינו. שכן, באותה פרשה הנאשם הורשע בעבירת אחריות קפידה בעוד שהמאסר המותנה שעמד תלוי נגדו עניינו עבירת מחשבה פלילית, קרי העבירה שהורשע בה היא בעלת יסוד נפשי חמור יותר מאשר עבירת התנאי, וברור הוא כי הראשונה לא כוללת בתוכה את האחרונה.

סוף דבר, הבקשה למתן רשות הערעור נדחית בזאת.

ניתנה היום, י"א באייר התשע"ד (11.5.2014).

ש ו פ ט